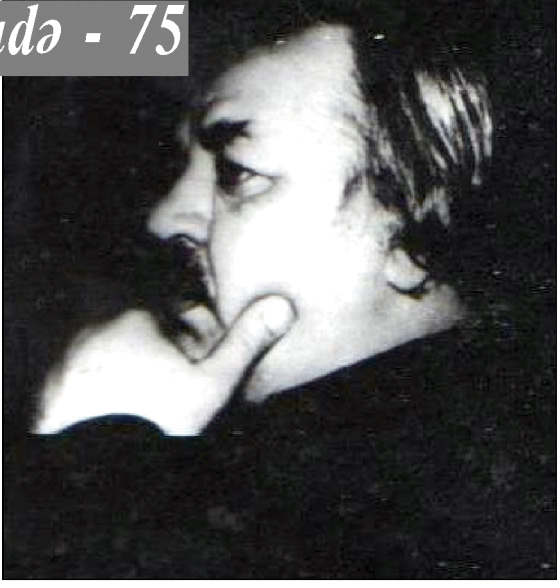

Arif Abdullazadə - 75

Asta-asta üzüyuxarı-dağların ətəyində yerləşən məzarlığa doğru qalxırıq. Məqsədimiz Azərbaycan ədəbiyyatında özünəməxsus dəst-xətti və orijinal poetik üslubu ilə seçilən Arif Abdullazadənin qəbrini ziyarət etməkdir. Üç nəfərlik - mən, A. Abdullazadənin əmisi oğlu, Şəki şəhər Təhsil şöbəsinin müdir müavini Elxan Abdullayev, şairin uşaqlıq və məktəb yoldaşı olmuş yerli yazar Şahid Məmmədkərimov. Yol boyu elədiyimiz söhbət Arif Abdullazadə və onun

zəngin ədəbi-elmi yaradıcılığı barəsindədir. Elxan müəllimin xatirələrindən şairi daha çox bir insan, şəxsiyyət kimi səciyələndirən məqamları öyrənirik.

Məşhur altmışıncılar ədəbi nəslinə mənsub olan Arif Abdullazadənin bədii və elmi yaradıcılığı çoxşaxəlidir. O, "Bir ovuc torpaq", "Duyum", "Qanlı yaddaş" və başqa bu kimi sanballı romanların,

yanın özüdür", - gerçəyinə haçan agah oldun ki, haray saldın:

*Haraya baxdımsa milçək sürüsü,
Bir-bir adam olur heyvan kürüsü.*

"Ən dəhşətli tənhalıq insan seli içindədir" həqiqətini yaxşı dərk elədiyindən idimi ömrün boyu təkcə qələmlə həmdəm oldun, həmişə tənhalığa meyl etdin?

Bir şair uyuyur dağlar qoynunda

dram əsərlərinin müəllifi olsa da, istedadlı ədəbiyyatşünas-alim kimi bir neçə elmi monoqrafiyası və məqalələri işıq üzünə gəlsə də, oxucular onu daha çox novator bir şair kimi tanıyır və sevir. Əsasən Rəsul Rza ədəbi məktəbinin layiqli davamçısı, həm də tədqiqatçısı olan A. Abdullazadənin poeziyası, xüsusilə də son şeirləri öz fəlsəfi mündəricəsi, *insan və dünya, həyat və ölüm* haqqında düşüncələrin maraqlı poetik ifadə tərzilə daha çox diqqəti cəlb edir.

Gəlib çatırıq - bu da Arif Abdullazadənin məzarı. Ata-anasının qəbrilə yanaşı olan qəbrin başdaşından şairin loppabıqlı siması görünür. Bu dünyaya meydan oxuyan baxışları harasa - uzaqlara-məchulluğa zillənib. Bir qədər aşağıda sinədəşinin üzərində onun məşhur şeirlərindən birinin son bəndi həkk olunub:

*Zaman taleyimi içindən oydu,
Ömür tabutumu tərsinə qoydu,
Gəlişim matəmdi, gedişim toydu,
Tövbə, ömür adlı kəlməyə tövbə,
Bir də bu dünyaya gəlməyə tövbə.*

Tanış misraları bir də oxuyub şairin şəklinə baxıram. Sanki bu sözlərlə etibarsız, zalım dünyaya qəzəbini bildirir, ondan öz qisasını almış kimi məmnun görünür şəkildə də.

"Ey tale önündə balaca Arif, Ey adı özündən çox uca Arif, Ey uşaq, ey cavvan, ey qoca Arif", görəsən, bu dünya sənə neyləmişdi, ondan nə çəkmişdin ki, ürəyinin hikkəsini-qəzəbini bu şəkildə dilə gətirdin? Sən deyilmirdin bir vaxtlar "hər şey gözəldir həyatda" yazan?

"Dünyanın ən böyük yalanı, elə dün-

Bəs, o dünyada necə, tənhasanmı yenə?

Başdaşındakı doğum və ölüm tarixlərinə baxıram. Yaddaşında şairin "ömrü-dən son diləyi" olan misraları canlanır:

*Nə vaxt gəlir-gəlsin
o somuncu an, son dayanacaq,
Təki gəlməsin qışda, deyirəm,
Qışda çox üşüyürəm,
Torpaq oyananda - baharda gəlsin.*

Başqa arzularını bilmirəm, amma son diləyini eşitmişdi Tanrı, baharda doğulan şair elə baharda da vida etmişdi bu fani həyata.

Hava soyuq deyil, əynim də qalındır, ancaq "qışda çox üşüyürəm, ən isti otaqda da, ən odlü qucaqda da" misralarını xatırladıqca bir üşütmə, bir gizilti keçir canımdan.

Şəkildə, dağlar qoynunda bir məzar var...

Şair, nasir, dramaturq, alim Arif Abdullazadənin məzarıdır o məzar - "bir də bu dünyaya gəlməyə tövbə" eləyən Arif Abdullazadənin...

Ziyarətimizi bitirib geri qayıdırıq, heç birimiz dinmirik. Yol boyu dəli bir sual keçir beynimdən:

- Görəsən, yenə öz fikrində qalırımı şair?!

Mayis SƏLİM

